

Verslag Tiny House Nederland Initiatiefgroepenbijeenkomst 2018

Datum: Zaterdag 14 juli
Tijd: 13:00 – 17:00 uur
Locatie: Gelderland Fabriek te Culemborg
<https://www.degelderlandfabriek.nl/>
Deelnemers: ca. 70 personen, 35 initiatiefgroepen

Programma:

13:00	inloop
13:30	welkom
13:35	ingezonden knelpunten
13:45	sprekers:
	- Ad Vlems – Ecodorp Boekel
	- Jacqueline Tellinga – Expertteam Eigenbouw
	- Danny van Kessel – cc-studio
14:30	pauze
14:45	break-out sessies
15:45	presentatie break-out sessies
16:15	Hoe nu verder?
16:30	succesfactoren en afsluiting

Verslag plenair programma

Notulist: Lucia Koetsier

Verslag plenair programma	
Dagvoorzitter:	Marjolein Jonker
Notulist:	Lucia Koetsier

Welkom

Marjolein Jonker, Tiny House pionier, ambassadeur en projectleider van de Stichting Tiny House Nederland, heet zo'n 60 vertegenwoordiger van 35 lokale Tiny House initiatiefgroepen verspreid over heel Nederland van harte welkom op deze eerste bijeenkomst.

De bijeenkomst is georganiseerd om kennis te delen, contacten te leggen om samen een landelijk netwerk op te kunnen bouwen. Aan de hand van een kaart laat Marjolein zien hoeveel Tiny House groepen er al in het land actief zijn, groen gekleurd, en die in oranje kleur aangegeven zijn in wording. Dat stemt tevreden mede gezien het feit dat alle lokale initiatiefgroepen in hun eigen gemeente al zo hard en aanhoudend aan de weg timmeren. Het belang van het delen van kennis en ervaring onderling staat vandaag voorop, immers 'samen zijn we sterk en we kunnen veel van elkaar leren.'

Het dagprogramma wordt kort doorgenomen en geeft geen aanleiding tot verandering. De drie sprekers verzorgen voor de pauze hun presentaties. Na de pauze verdelen we ons tijdens de break-

out sessies over de vier onderstaande groepen waar we met een gespreksleider van gedachten wisselen over de genoemde punten.

1. gemeente
 - informatiebehoefte van de gemeente waarvoor weinig standaarddocumenten zijn
 - communicatie met de gemeente (taal), wat is de beste aanpak, bij wie je moet zijn
 - bureaucratie, onwil, traagheid, gebrek aan transparantie
 - regelgeving die niet goed past bij deze innovatieve woonvorm, out of the box denken
2. groepsdynamiek
 - hoe werf je de juiste leden met (financiële) draagkracht
 - organisatie van de groep, verdeling taken, time management
 - blijvend motiveren en activeren, vrijwillig maar niet vrijblijvend
 - verwachtingsmanagement, neuzen dezelfde kant op
3. basis ingrediënten
 - geschikte grond/locaties
 - financiering, berekeningen, subsidies
 - eisen van de bewoners/leden
 - plek voor zelfbouw
4. beeldvorming
 - jezelf presenteren
 - mensen overtuigen van de waarde van je project
 - vooroordelen wegnemen

Daarna volgen de presentaties van de break-out sessies en bespreken we hoe we verder samen op kunnen trekken. En met tot slot, de benoeming van succesfactoren sluiten we dan deze eerste bijeenkomst af.

Verslag plenair programma	
Gast spreker:	Ad Vlems, Ecodorp Boekel
Notulist:	Marloes van der Gulik

Ad Vlems is de initiatiefnemer van Ecodorp Boekel. Het Ecodorp is een inspirerend Brabants voorbeeld voor duurzaam leven in verbinding. Het doel is duurzaam in de levensbehoeften te voorzien en oplossingen aan te dragen voor o.a. klimaatverandering, milieuvervuiling, in samenwerking met de omgeving. Het is vooral een proeftuin voor duurzame innovaties.

Waarom

Het gaat niet goed met het milieu. Ook Nederland kantelt op dit moment en om een duurzame toekomst te hebben, moet je anders gaan leven.

Werk je droom uit

Als je met gemeentes om tafel gaat is het belangrijk dat het plan al **visueel** hebt uitgewerkt. Je kan hiervoor een architect vragen. Een tekening zegt zoveel meer, zeker een tekening met kleurtjes. Klinkt simpel, maar werkt wel heel goed.

En daarnaast is het ook belangrijk dat de **partners** met wie je samenwerkt aan de gemeentes te laten zien. Als je een partner op het oog hebt, vraag dan altijd naar de innovatie-expert van dat bedrijf. Dan heb je meteen de juiste persoon te pakken.

Probeer voor je project ook te **netwerken**. Ecodorp Boekel werkt ook samen met de overheid en wordt nu zelf ook benaderd door verschillende ministeries. Deze ministeries willen graag helpen met het project. Dus zorg er voor dat de gemeentes ook in contact komen met deze ministeries. Dit is handig voor als er afgeweken kan worden van het bouwbesluit. Uiteindelijk kan dan het huidige bouwbesluit aangepast worden, zodat het evengoed kan gelden voor kleiner mogen bouwen. Vraag de gemeente om contact op te nemen met het ministerie voor de Crisis en Herstelwet. Dit is goede een ingang voor Tiny Houses.

***Post Meeting Note Marjolein Jonker:** Tiny House Nederland heeft in 2017 een actie uitgevoerd waarbij we gemeenten opriepen zich aan te sluiten bij een gezamenlijke aanvraag om een experimentele status aan te vragen voor Tiny House projecten. De gemeenten moesten wel individueel de aanvraag doen, maar wij leverden de benodigde gegevens aan. Het ministerie van IenM kreeg iets te veel aanvragen binnen, daarop heeft het Ministerie van BZK besloten een informatiebijeenkomst te organiseren waarin werd uitgelegd dat Tiny Houses binnen het Bouwbesluit passen en er daarom geen reden was om aanspraak te maken op de experimentele status voor Tiny House projecten.*

Zie ook: <https://www.tinyhousenederland.nl/regelgeving/tiny-houses-en-bouwregelgeving/>

Overheden dienen een hoger belang:

Noem de organisatie Tiny House Nederland en je bent dan onderdeel van een groter geheel, daar houden gemeentes van. Plus noem ook een succesverhaal. Een voorbeeld hiervan is Ecodorp Tamera in Portugal. Dit was eerst een kale en dode vallei, nu is het een waterlandschap.

Ecodorp Boekel werkt samen met **VrijCoop**. VrijCoop zet een Duits woonmodel van Mietshäuser Syndikat over naar de Nederlandse situatie. In Duitsland wonen en werken bijna 2000 mensen met elkaar in panden die in collectief bezit zijn en waarin individuen de door hen gebruikte en gedeelde ruimte huren. Dit is dus een nieuwe woonvorm.

Vastgoed Vereniging Ecodorp Boekel bestaat slechts uit twee leden, een uitvoerend lid (Bewonersvereniging Ecodorp Boekel) en een controlerend lid (VrijCoop). Om dit te kunnen financieren is de GLS Bank benaderd omdat deze bank al projecten heeft lopen in Duitsland.

Het grote voordeel van deze financiële opzet is dat de als de rente omlaag gaat, er weer nieuwe woonprojecten gefinancierd kunnen worden. De oudere verenigingen helpen op deze manier mee om de jongere verenigingen te financieren.

Als je in gesprek gaat met de gemeente zorg er dan voor dat je **hun beleid versterkt**. Wat zijn de kernwoorden van de gemeente? Duurzaamheid, groene wijk, enz. Zorg er dus voor dat je **hun taal spreekt**. En bedenk dat er tegenover je een mens zit, niet de vijand. Let goed op hoe iemand reageert en speel daar op in. Een schittering in de ogen is al genoeg om iemand enthousiast te krijgen.

Kortom. Als je met gemeentes of overheden in gesprek gaat, let dan vooral op deze punten:

- Begin met het waarom.
- Werk je droom visueel uit
- Vertel over partners en netwerken
- Vertel hoe wij het hogere belang dienen
- Wordt lid van VrijCoop voor de financiering
- Versterk hun eigen beleid
- Spreek hun taal
- Tegenover je zit een mens, dus wees open

Je kan nog investeren in Ecodorp Boekel. Op 1 december 2018 moeten ze een stuk grond gekocht hebben een daarvoor moeten ze zelf 1,5 miljoen aan certificaten kopen. Je kan zo'n certificaat kopen voor 300 euro per stuk, tegen 2% rente. Dat is meer dan je op de bank krijgt. Het certificaat is voor een aantal jaren.

Verslag plenair programma	
Gast spreker:	Jacqueline Tellinga, Expertteam Eigenbouw
Notulist:	Muis Luijten

Jacqueline Tellinga is lid van het Expertteam Eigenbouw en programma manager van de BouwEXPO Tiny Housing Almere Poort.

Een gemeente krijgt met een heleboel zaken te maken wanneer er een groep bij ze aanklopt met een initiatief om Tiny Houses (TH's) te gaan exploreren. In Almere, waar de huidige BouwEXPO een levendig, creatief en een voor velen droomvoorbeeld is van hoe het kan, was het een lokale politieke partij die met het idee voor TH's kwam. Dat bleek een groot voordeel, want op dat moment moet een gemeente er iets mee. In Almere was het initiatief niet direct geïnitieerd vanuit de wens naar een kleinere voetafdruk. Het had vooral te maken met kleinschaliger en betaalbaar kunnen wonen. Je zou het niet denken, maar ook in Almere, de stad waar volgens het idee enkel gezinnen wonen, bleek een groot deel van de bevolking alleenstaand (ouder) te zijn of met tweeën te wonen.

Grond

Woningbouw is een aangelegenheid van de gemeente; het lijkt met een minister van volkshuisvesting wellicht een landelijke zaak, maar schijn bedriegt. De gemeente zelf heeft geen of heel weinig grond. Wethouders gaan er simpelweg niet over. Probeer te lobbyen!

Grond kan worden aangekocht door projectontwikkelaars. Ook woningbouwverenigingen bezitten grond. Voor een TH-initiatief is grond natuurlijk een eerste voorwaarde.

Mogelijkheden:

- Koop (duur; in Almere met een hoge bevolkingsdichtheid is de grondprijs 450 euro per m2.
- Erfpacht (kan heel soms)
- Huur (kan soms)
- Bruikleen (komt voor)

Je moet proberen voet aan de grond te krijgen bij de gemeente. Eventuele subsidies en andere medewerking kun je proberen voor elkaar te krijgen door te lobbyen en lang te spreken, onderhandelen, enthousiasmeren van de juiste personen op de juiste plekken. Daar is niet voor elke

gemeente een blauwdruk voor te geven. Probeer een wethouder mee te krijgen en wanneer dat niet lukt, ga je via de raad.

Ga je naar de gemeente, probeer in ieder geval de kennis te achterhalen over hoe (grond)prijzen zijn opgebouwd en waar allemaal geld voor nodig is.

Een vrij nieuw concept waar toekomst in lijkt te zitten is het 'Erfdelen'. Er staan zoveel boerderijen op de nominatie om te worden opgedoekt. Die zou je kunnen aankopen en voor meerdere huishoudens (tezamen aan één erf) ter bewoning kunnen aanwenden. Zie hiervoor: <https://www.erfdelen.nl/>.

De expo die in Almere met het TH-project gemoeid was, heeft zeker in het voordeel gewerkt. Voor een TH-project zal er van het bestemmingsplan moeten worden afgeweken en dat is een flinke bottleneck. In Almere is dat gelukt.

Bestemmingsplan

Een bestemmingsplan is een gemeentelijk, publieksrechtelijk document waar simpelweg in staat wat je waar mag bouwen. Over het algemeen worden daar begrijpelijke, logische zaken in geregeld. Met een TH-initiatief kun je er echter behoorlijk last van hebben. Men kan daar om een goede reden tijdelijk vanaf wijken.

Welstand

Voor het verkrijgen van een bouwvergunning is het onder meer noodzakelijk dat het bouwplan voldoet aan redelijke eisen van welstand en of het te bouwen object past in de omgeving waarin het gebouwd gaat worden. Voordat burgemeester en wethouders beslissen op een aanvraag voor een bouwvergunning, leggen zij deze aanvraag om advies voor aan een welstandscommissie van onafhankelijke deskundigen.

Sinds 2013 is een onafhankelijk welstandsadvies echter niet meer verplicht. Om vrees bij bestaande bewoners weg te kunnen nemen, is het in Almere echter nog wel toegepast.

TH's moeten worden ingepast in de bestaande woonsituatie.

Je kunt zelf een vereniging oprichten, als privaatrechtelijk figuur kun je namelijk meer zelf bepalen.

Om door het advies van een welstandscommissie zo goed mogelijk heen te rollen is het belangrijk om zo veel mogelijk betreffende een bepaald kavel te hebben uitgewerkt. Bijvoorbeeld waar je het huisvuil aan de weg wil zetten (belader moet er goed bij kunnen), hoe er geparkeerd kan worden door bewoners, maar ook door eventuele gasten.

In Almere zijn **kavelpaspoorten** gemaakt: Bij de verkoop van bouw kavels maakt de gemeente of een andere verkopende partij vaak een zogenoemd kavelpaspoort. Dat is een document met een korte beschrijving van de kenmerken en prijs van de kavel. Daarnaast vind je er een samenvatting van de regels en randvoorwaarden die gelden voor de bouw van de woning en voor de inrichting van de grond. Ook al koop je een vrije kavel, toch zijn er altijd randvoorwaarden en regelgeving waaraan je je moet houden. Bij sommige kavels zijn de regels in het kavelpaspoort beperkt en op andere plekken zeer uitgebreid. Een kavel kan bijvoorbeeld welstandvrij zijn of er is een compleet beeldkwaliteitsplan waaraan je moet voldoen.

Dan de **omgevingsvergunning** (vroeger: **bouwvergunning**).

Dat is geregeld in het bouwbesluit, wat dan wel door het rijk, landelijk, is opgesteld. Om deze vergunning te krijgen moet je de toets doorstaan van de wettelijke normen en regels waaraan een huis moet voldoen. Om bijvoorbeeld een eigen adres BAG te kunnen aanvragen, moet ieder TH een eigen omgevingsvergunning hebben. De toetsing duurt over het algemeen 8 weken en kent een aantal fasen: de 'voorlopige' vergunning is herroepelijk; de omgeving kan beroep aantekenen. Na deze fase wordt de vergunning onherroepelijk.

Er zijn verschillende verhalen bekend over de lobby voor deze vergunning en waar je deze het best zou kunnen voeren. Lees: verschillende mensen hebben via verschillende ministeries een vergunning weten los te peuteren. Hou voor ogen dat 'de Overheid' een veelkoppig monster is en zoek de weg die in jouw/julie situatie de meeste kans biedt. Bijvoorbeeld het ministerie van BZK maakt in bepaalde gevallen een uitzondering voor mensen die een eigen huisje bouwen. Maar de vergunning is ook via andere ministeries verkregen. Wellicht heb je zelf, of je contactpersoon bij de gemeente, connecties. Belangrijk voor het verkrijgen van de vergunning is in ieder geval wie de particulier opdrachtgever is. Deze dient in ieder geval het economisch eigendom van de grond te hebben.

Ook hier geldt: als je op bepaalde punten niet helemaal kunt voldoen, kun je schipperen.

Verslag plenair programma	
Gast spreker:	Danny van Kessel, cc-studio
Notulist:	Lucia Koetsier

Van Kessel is verbonden aan cc-studio architecture & engineering: 'Architecture is made for people by people and built within our natural environment. We care about all 3'.

Van Kessel begeleidt vanuit cc-studio groepen mensen die samen een bouwproces aangaan om een helder visiedocument te maken waarin gezamenlijke wensen en ideeën samenkomen en gedeeld worden. Het bureau kent meerdere projecten die inmiddels zijn uitgevoerd of nog gaande zijn. Kijk voor meer info op www.cc-studio.nl en bekijk de sheets van Van Kessel die als bijlage hierbij gaan.

Tijdens zijn presentatie vertelt Van Kessel over 'Kavel A' het project in Utrecht dat vanuit collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) tot stand is gebracht. Het project heeft heel wat voeten in de aarde gehad en door de jaren heen tijd verloren en energie gekost voordat er op locatie daadwerkelijk iets van de grond kwam. Omdat niemand eigenlijk wist wat er moest gebeuren om binnen deze nieuwe bouwformule van start te gaan en met wie. Toen het project 'kaswoningen' bij cc-studio wegviel ontstond er ruimte om hierin te stappen.

Cc-studio werkte met 14 families samen aan een gezamenlijk en tegelijkertijd uniek project. Van Kessel benadrukt dat het hebben van een gezamenlijke visie onontbeerlijk is bij het welslagen van een (bouw)project. Willen we allemaal hetzelfde? Staan de neuzen dezelfde kant op? En: delen we onze, soms individuele wensen in gezamenlijkheid?

Daarnaast is het van belang iedereen bij het proces te betrekken en aangehaakt te houden. Wat doe je als mensen het proces loslaten met alle financiële consequenties van dien? En wie is aanspreekpunt en gesprekspartner in overleg met gemeente en andere partijen? Van Kessel hecht aan het belang van een professionele aanpak om goed beslagen ten ijs te komen en te weten waar je over praat. Belangrijke zaken en uitgangspunten die worden vastlegt in het visiedocument.

In het stappenplan dat daarop volgt schrijf je tot de kleinste stappen uit, want 'hoe pak je het aan'. De 'Kavel A' groep maakte bijvoorbeeld een financieel plan waar ook alle noodzakelijke kosten van bv. externe adviseurs, architecten, projectleiders in kaart te brengen. Dat vraagt van elke deelnemer aan het project een eigen of vaste financiële bijdrage om kosten in het project gedekt te hebben. Denk ook aan subsidies of misschien schenkingen of giften.

De 'Kavel A' groep ging toen zij eenmaal draagvlak had voor haar ambitie en haar doel voor ogen had, voortvarend te werk. In twee dagen tijd had zij haar ideeën op papier staan en haar plannen voor het 'Huis 2.0' in een concreet plan (ambitiedocument) uitgewerkt op materialen, collectieve tuin en gelijke huizen. Het project kan binnenkort, na de aanleg van de gezamenlijke binnentuin, worden afgerond. Van Kessel kijkt terug op een samenwerkingstraject met ontzettend leuke mensen resulterend in een prachtig resultaat!

Van Kessel vat afrondend samen:

- heb een goede en gezamenlijk gedeelde visie
- zorg voor een goed stappenplan, in activiteiten en tijd en draag zorg voor financiële dekking (contributie/subsidie)
- wees goed voorbereid, ga op voorkennis

Verslag break-outs sessie Gemeente, groep 1	
Moderator:	Monique van Orden
Notulist:	Thijs van der Haar

Deelnemers uit verschillende delen van het land, met kort de achtergrond:

- In Castricum bezig een Tiny House woonvorm aan het opzetten. Dichtbij natuur. Duurzaamheid staat centraal. In Castricum heeft VVD een grote invloed. Het is een volle gemeente met weinig woningen.
- In Bergen wonend in een Tiny House. Dit heeft heel wat vasthoudendheid gevraagd door een tegenwerkende ambtenaar.
- in Tiel al een aantal jaren bezig. Gemeente wordt als behoudend ervaren, veel tegenwerking tot nu toe.
- In 't Gooi bezig met Tiny House project. Bezig grond van de provincie te kopen.
- In Utrecht is stichting Tiny House Utrecht actief. Met gemeente in rijk in overleg geweest. Nu Tiny Houses aan het bouwen.
- Tiny House Ede: nu 2 jaar bezig met locaties in goed overleg met gemeente; er worden onderling locaties aangedragen.
- Allemansland, Brabant: hier is/wordt een sociocratische woongemeenschap opgezet met Zweedse huizen en gemeenschappelijke ruimtes.
- Drechtsteden / Papendrecht: net begonnen met Tiny House initiatief.
- Boekel: zie notulen presentatie Ecodorp Boekel
- Tiny House Amersfoort: ook al enige tijd actief en in overleg met de gemeente.
- Leusden: grote groep belangstellenden en meerdere werkgroepen actief. Onlangs een goede samenwerking gestart met de wethouder van de gemeente.

De vooraf ingebrachte belemmeringen of knelpunten:

- ❖ Informatiebehoefte van de gemeente waarvoor weinig standaarddocumenten zijn

- ❖ Communicatie met de gemeente (taal), wat is de beste aanpak, bij wie moet je zijn
- ❖ Bureaucratie, onwil, traagheid, gebrek aan transparantie
- ❖ Regelgeving die niet goed past bij deze innovatieve woonvorm, out of the box denken

Antwoorden hierop die tijdens de break-out sessie naar voren kwamen:

- Heb een plan klaar voordat je naar de gemeente stapt. Neem hierin ook een duidelijke definitie op van wat een Tiny House is, zodat hierover geen onduidelijkheid ontstaat (het is geen caravan of woonwagen). Timmer het plan tegelijkertijd niet dicht en laat ruimte om het samen met de gemeente verder te ontwikkelen.
- Een gesprek met positieve houding ingaan. De psychologie laat zien dat dit de uitkomst beïnvloedt. De ander als mens zien en niet als vijand wanneer er 'tegenwerking' is. Perspectief van ambtenaar zien: krijgen de meest rare vragen waarop ze een antwoord op moeten geven. Zij doen dit aan de hand van regels waarop zij hun beslissingen moeten baseren. Het gaat erg om de bereidheid van de gesprekspartner. Zo is een welwillende wethouder essentieel.
- Zie er netjes uit in gesprek met gemeente en andere relevante samenwerkingspartijen. Dit helpt om niet in een hoekje geduwd te worden.
- Zie de samenwerking als een langdurig proces. Laat beloften altijd zwart op wit zetten. Als voorbeeld wordt genoemd: partijen in een gemeenteraad die toezeggen niet tegen een Tiny House project te stemmen.
- Oriënteer je zo breed mogelijk en ga met zoveel mogelijk relevante personen in gesprek op meerdere niveaus: raadsleden, wethouders, beleidsadviseurs etc.
- Tiny House Nederland is van plan om een handboek voor gemeentes te maken met als strekking: 'Hoe ga je om met mensen die in Tiny Houses willen wonen?'.
- De overheid heeft regels bedacht. De gemeente mag hier onderbouwd van afwijken op basis van de waarde die wordt gehecht aan initiatieven van burgers.
- Brandveiligheid is een nr. 1 prioriteit, zowel voor overheid, gemeente als de Tiny House beweging. Een brand zou veel schade doen aan het imago van Tiny Houses.
- Binnen enkele jaren treedt een nieuwe, voor Tiny Houses relevante wet in werking: de omgevingswet. 'Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. De Crisis- en herstelwet (Chw) maakt dit nu al mogelijk, bijvoorbeeld door bestaande regels aan te passen. Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking.' (bron: rijksoverheid)
- Gemeenten zeggen soms vrij snel: 'Dat mag niet van de provincie'. Hier niet direct genoeg mee nemen, maar zelf nagaan of dit zo is en of het toch anders kan.
- Een algemene boodschap: blijf zelf nadenken, checken en voorstellen aandragen in gesprekken. Hierin vasthoudend zijn, ofwel: 'eindeloos kopjes koffie drinken'. Als er tegenstand is, probeer dan met name in 1-op-1 gesprekken te achterhalen wat precies het bezwaar of de terughoudendheid is, zodat je vervolgens mee kunt denken in onderbouwde oplossingen. Die oplossingen moeten zodanig onderbouwd zijn dat de ambtenaar die kan verantwoorden binnen (gemeentelijke) beleidskaders.
- Blijf doorgaan met specifieke plekken aandragen. En met aandragen van de voordelen van de gemeente van het Tiny House wonen.
- Van alle partijen binnen gemeentelijke programma's kun je aanknopingspunten vinden die passen bij Tiny House wonen (bijv. in het 'liberale' van de VVD)

- Er werden voorbeelden genoemd van CDA, VVD en GroenLinks die in een gemeente tegen Tiny Houses waren. Goed te weten dus dat voor- of tegenstanders niet per se in bepaalde partijen zitten.
- Een belemmering kan zijn dat gemeentes soms over heel weinig grond beschikken. Vaak is grond bijv. van projectontwikkelaars. Kijk ook naar boerengrond, veel boeren willen of moeten land kwijt, maar dit heeft nog de bestemming landbouw. Kijk ook naar mogelijkheden op landgoederen.
- Verdiep je in verschillende relevante documenten, zoals omgevingsvisies en andere beleidsdocumenten. Highlight hier onderdelen van, selecteer citaten uit beleidsdocumenten en breng ze in. Hiermee sluit je aan op de taal die binnen een bepaalde sector gesproken wordt. Zo heeft een gemeente een bepaalde taal, een woningcorporatie weer een andere. Zoveel mogelijk dezelfde taal spreken helpt enorm in het proces van samenwerken.
- Maak niet te veel grappen die door ambtenaren anders opgevat kunnen worden (Als voorbeeld werd genoemd dat er als grap werd gezegd dat een voetbalveld aan ruimte nodig is en huisjes te spreiden, dit bleef echter binnen de gemeente wel 2 jaar hangen alsof dit serieus bedoeld was)
- Maak een lijst van 'nice to have' en 'must have' voorwaarden waaraan een locatie kan en moet voldoen.
- Laat succesvolle voorbeelden zien! Van Tiny Houses woonvormen en samenwerkingen met gemeenten.

Verslag break-outs sessie Gemeente, groep 2	
Moderator:	Alex Paul
Notulist:	Anita Boes

Alex als voorbeeld Heemstede-Bloemendaal (groep van 5 waar nog 2 van over zijn): Na jaar lobbyen is er een wisseling van de wacht gekomen binnen de gemeente. GroenLinks is tegen bebouwing in de groene omgeving.

Tips:

- Gebruik gemaakt van standaarddocumenten van Tiny House Nederland
- Partijprogramma bekijken van partijen en weten welke wethouder je moet benaderen.
- Weet de visie van je wethouder.
- Kijk of Tiny House wonen in partijprogramma staat
- Groen leven meer centraal in gemeentebeleid? Dan daarop inspelen

Schagen

- Naast de gemeente ook te maken met de provincie die iets te zeggen heeft over de grond. Is het grond om te bebouwen? Als je een locatie hebt, moet je een omgevingsvergunning aanvragen (kost 113 euro in dit geval) waarop er onderzocht wordt of het eventueel een geschikte locatie zou zijn.
- Publieksvoorlichting is belangrijk; in dialoog blijven. Bekendheid en vertrouwd maken.
- De regelgeving is niet ingesteld op Tiny Houses. Burgermeester kan goede schakel zijn in het proces.

Den Bosch (Tiny House 073) klankbord om informatie te geven.

- 900 volgers Facebook: de groep wil naar een CPO of coöperatie (is nog geen rechtsvorm of collectief). Ze organiseren af en toe een Q & A om te informatie te verstrekken
- Vraag naar gemeente: wat is er mogelijk qua grond. En verkennen om inschrijving in BRP (adres etc.) te krijgen.
- De gemeente (wethouder) heeft een gebied aangewezen waarop gebouwd mag worden tot 50m2: het wordt een project van de gemeente en een woningbouwcoöperatie (is voor hen om vinkje te kunnen zetten en te voldoen aan eigen beleidsplannen). Hier moest je op “solliciteren” om daar te mogen wonen. Een soort BOUWEXPO. Nu is de bestaande initiatiefgroep buitengesloten en is het opnieuw de vraag: ‘hoe kunnen we voeten aan de grond krijgen?’
- Via de politiek spelen geeft vaak meer kans dan via de ambtenarij. Via partijen die in de coalitie zitten.

Papendrecht/Drechtsteden:

- Heeft al 3 jaar een stichting en vanuit daar plannen voor Tiny Houses (33 mensen). De stichting is afkomstig vanuit een moestuin stichting. Als orgaan naar buiten toe met een visie. Ze zijn momenteel bezig met een conceptplan. GroenLinks wil meewerken en kan via die weg inspreken voor de raad. Dit heeft het initiatief ook in de media gebracht, daardoor gaat het rollen.
- Een financieel plan is belangrijk. In het voortraject zijn er al kosten, hoe ga je dit regelen?
- Alex heeft in zijn statuten ontwikkelt dat er je ook je/een Tiny House mag verhuren.

Tiny House Twente Hengelo (bezig met oprichten coöperatie): de groep heeft een bestuur die niet zelf Tiny wil wonen (met o.a. de directeur van bouwschool), maar wel veel voorwerk heeft gedaan. De toekomstige bewoners zitten niet in het bestuur. Er is een goed netwerk gebouwd. De grond wordt tijdelijk beschikbaar gesteld voor 5 jaar. Sommige kosten die moeten worden gemaakt (bijvoorbeeld aanleg helofytenfilter) zijn daardoor wel erg hoog voor die paar jaar. (vaak ook proefmonsters nemen of het wel goed gebeurt). Composttoilet wordt ook niet goedgekeurd (onbekendheid).

Tips:

- Zorg dat je iemand hebt met kennis van zaken.
- Zorg dat je alles goed hebt uitgezocht en de gemeente kan informeren over de specifieke Tiny House voorzieningen.
- Aansluiten bij gemeentelijke beleid.

CPO Groningen:

- Als projectgroep, ingediend bij de gemeente. Er is budget vrijgekomen voor de onderzoeksfase. Uiteindelijk zijn er twee locaties aangegeven voor 15 jaar.
- Ze willen zo veel mogelijk zelf invloed uitoefenen op het project.
- Heel belangrijk dat je goed hebt nagedacht over vragen die je kunt krijgen (geen verhuur, airbnb, etc.).
- Tip: Je kan naast via de gemeente naar locaties zoeken ook andere wegen zoeken, bijvoorbeeld ook een recreatiegebied dat eigendom is van een andere partij.
- TAG (Tijdelijk ander gebruik).

Moderator:	Gerbrand van der Weg
Notulist:	Marije van der Haar-Peters

Aanwezige initiatiefgroepen en vertegenwoordigers

Tiny House Midden-Delfland:	Pim, Janneke
Tiny House Schiedam:	Aldo
Grootsklein Wonen Oss:	Henk, Nicole
Tiny Village Kleinhuizen (Nieuwegein):	Natasja, Gerbrand
Ecologisch Wonen Borne:	Willem
Tiny House Goeree-Overflakkee:	Corné
Tiny House Bergeijk:	Frank
Microwonen 2.0 Zwolle:	Fanny
(Ecodorp) Allemansland (Deurne/Venray):	Jeroen
Tiny House Project Leusden:	Marije

Uitwisseling

We beginnen deze sessie met een rondje waarin elke initiatiefgroep zich voorstelt. Dit mondt uit in een langere uitwisseling, waarbij ook tips en knelpunten voorbijkomen (die zijn voor het overzicht gegroepeerd).

Nieuwegein

Natasja (projectmedewerker Tiny House Nederland) en Gerbrand wonen sinds maart off-grid in hun tiny house op wielen. Kleinhuizen heeft de grond in bruikleen van twee projectontwikkelaars en ze mogen hier twee jaar staan. Er is ruimte voor tien huisjes (er staan er nu zes). Natasja en Gerbrand zijn niet gebonden aan één woonplek en zijn eerder ook betrokken geweest bij tiny house-projecten elders in Nederland. Ze willen liever geen eigen grond, maar financiële vrijheid. Wel hopen ze hierna een plek voor minimaal vijf jaar te vinden. Daar hebben ze nog geen zicht op, maar ze denken dat het zeker helpt om nu te laten zien hoeveel waarde je hebt en kunt bijdragen, ook voor de omgeving.

Midden-Delfland

De initiatiefgroep van Pim en Janneke heeft van de gemeente een kavel toegewezen gekregen voor een pilotproject voor vijf (en mogelijk tien) jaar in Den Hoorn (bij Delft) met vijf tot tien huisjes. Het betreft een langgerekt stuk grond, vlak bij een snelweg en industrieterrein. Hier was al een bestemmingsplan voor, maar de gemeente krijgt deze 'rare' grond niet verkocht. Er is een budget toegezegd voor de ontwikkeling van de kavel. De groep krijgt de grond in bruikleen: hier geven sommige gemeenten de voorkeur aan omdat er dan geen huurrechten worden opgebouwd. Pim en Janneke kiezen voor zelfbouw met hulp van een architect.

Schiedam

Deze initiatiefgroep heeft een kavel op het oog waar de gemeente wederom weinig mee kan. De inzet is: vijftien huisjes voor de duur van dertig jaar. Dit is tegelijkertijd ook een punt waarover je zou kunnen discussiëren, want een deel van de aantrekkelijkheid van het tiny wonen is juist de tijdelijkheid en de vrijheid die daarbij hoort. Er wordt een coöperatie opgericht die onder meer het contact onderhoudt met de gemeente en actie onderneemt bij zaken als tijdelijke leegstand van de huisjes.

Oss

Het idee is dat de groep twee stukken grond aankoopt (nu in het bezit van een investeerder) van in totaal 2500 vierkante meter waarop tien huisjes komen te staan. Ook de mogelijkheden voor pacht worden onderzocht. Grootsklein Wonen Oss richt zich op een diverse manier van wonen: een mix van kopers en huurders (sociale woningbouw). Dit brengt ook consequenties met zich mee voor onder meer de financiële vorm, dit is nog in ontwikkeling.

Borne

Deze groep is nu een jaar actief. De kerngroep bestaat uit drie personen en er zijn zo'n twaalf tot vijftien geïnteresseerden. Het doel is ecologisch wonen in ongeveer tien huizen van vijftig tot honderd vierkante meter: dus geen tiny houses. Doel is een mix van zo'n zes koopwoningen en drie of vier sociale-huurwoningen. Het beoogde terrein is van de gemeente en er was voorheen een AZC gevestigd. Er zijn wat minpunten zoals de ligging vlak bij een snelweg. De groep is in gesprek met de gemeente en de woningbouwvereniging, maar merkt wel dat ze soms van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Goeree-Overflakkee

De gemeente is zeer welwillend: er is een stuk grond aangewezen (eigendom van de gemeente) dat voor acht jaar wordt vergund, naast het belevingsbos bij het Haringvliet. Er zullen vijf huisjes komen te staan. Maar... na een oproepje op Tiny House Nederland meldden zich acht stellen, van wie slechts één persoon kwam opdagen tijdens de eerste meet-up. Voor nu gaan Corné en zijn vrouw daarom even alleen verder. Ze hebben hun huis verkocht en houden zich onder meer bezig met de bouw van hun tiny house en de keuze van de trailer.

Zwolle

Zo'n 25 mensen zijn betrokken bij dit tiny house-project. De wens is om levensloopbestendig te wonen. De groep zit nog in de verkennende fase: wordt het on- of off-grid wonen bijvoorbeeld? Naar het eerste lijkt de voorkeur uit te gaan.

Bergeijk

Ook deze gemeente is welwillend. Er is een kavel aangewezen op een weiland, aan de rand van het dorp – het lukt de gemeente niet om deze grond te verkopen. Hierop komen drie huisjes te staan voor een periode van vijf jaar, en er wordt (waarschijnlijk?) gewerkt met een huurovereenkomst. De groep zit in de fase van ontwerpen, bouwvergunning, het financiële plan rondkrijgen.

Deurne/Venray

In de omgeving van Deurne zal een permanent ecodorp worden gebouwd met houten huisjes in Zweedse stijl, dat ruimte biedt aan 20 tot 25 huishoudens. De groep wordt begeleid door het project Bolderburen in Almere. Er zullen tien tiny houses op het terrein komen, in combinatie met grotere woningen. Diversiteit is belangrijk, evenals een gemeenschappelijke ruimte. Na een oproep op Facebook meldden zich zo'n 250 geïnteresseerden. De plannen zijn nog in een pril stadium: de groep is pas een paar maanden bezig. Momenteel wordt er gezocht naar locaties en zijn er gesprekken met de gemeente en provincie.

Leusden

Deze groep is nu zo'n twee maanden actief en richt zich in eerste instantie op de aankoop van een terrein (vier hectare) waar voorheen camping Waterloo was gevestigd (grond was in het bezit van Stichting Vakantie Faciliteiten Militairen (VaFaMil), maar wordt nu verkocht door het Rijksvastgoedbedrijf). Op de eerste bijeenkomst in mei kwamen maar liefst 390 (!) mensen af, van

wie er nu zo'n 147 actief zijn in vier kerngroepen. Marije en haar man Thijs zijn betrokken bij de groep Alternatieve locaties, die onder meer alle 'tiny kansen' in de omgeving in kaart brengt en mogelijkheden/aansluitingspunten verkent als landbouwgrond, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, kastelenregeling, omgevingsvisie gemeente. Inmiddels is er een gesprek met de wethouder geweest waarin duidelijk werd dat zelf een bod doen weinig kans van slagen heeft, maar al het voorwerk dat we hebben gedaan is ook (grotendeels) van toepassing op andere locaties.

Knelpunten

- Bijna alle grond in Nederland is vergeven. Hoe doorbreek je de markt van het grondbezit?
- Hoe vind je aansluiting bij de juiste partijen (gemeente, provincie)?
- Hoe verenig je je?

Tips

- Zoek niet alleen mensen die op precies dezelfde manier willen wonen (tijdelijk of permanent, off-/on-grid) als jij en in hetzelfde stadium zitten, maar versterk elkaar juist in de verschillen en leer van elkaar. Wissel zo veel mogelijk ervaringen uit, want raakvlakken zijn er altijd. Ook kun je in veel gevallen verschillende wensen verenigen op één terrein.
- Laat zien dat je met jouw initiatief niet alleen jouw 'probleem' (grond vinden) oplost, maar ook dat van de gemeente.
- Stel je proactief op richting de gemeente. Vaak weten zij het ook niet precies en vragen ze om zelf een concreet plan aan te leveren. De gemeente kan ook wat leren van jou!
- Maak voor elke gemeente een plan op maat, want er is geen landelijke standaard. Men kan heel verschillend denken over bijvoorbeeld voorzieningen. Sommige gemeenten zijn huiverig voor zelfvoorzienend wonen, want dan hebben ze geen controle. Andere vinden het juist makkelijker dat de groep overal zelf in voorziet. Ga mee in de voorkeur van de gemeente, denk zo veel mogelijk mee.
- Laat je niet te snel afschepen door het gemeentecredo 'dit kan niet' (bijvoorbeeld wat betreft de riolering). Vaak zijn er wel degelijk andere opties of uitzonderingen mogelijk.
- Breng je plannen pas naar buiten als je het plaatje helemaal compleet hebt (visie, doel, concrete locatie e.d.), en ga ook dan pas praten met omwonenden. Anders gaan mensen zelf een plaatje vormen – dat vaak niet klopt. De kans dat het project dan slaagt, is zeer klein.
- Presenteer plan A, maar zorg dat plan B al klaarligt. Mocht A niet doorgaan, dan kun je meteen door. Zo blijven mensen aangesloten en blijft de energie hoog.

Verslag break-outs sessie Groepsdynamiek	
Moderator:	Wendy van Leeuwen
Notulist:	Muis Luijten

Binnengekomen knelpunten:

- hoe werf je de juiste leden met (financiële) draagkracht
- organisatie van de groep, verdeling taken, time management
- blijvend motiveren en activeren, vrijwillig maar niet vrijblijvend
- verwachtingsmanagement, neuzen dezelfde kant op

Tijdens het voorstelrondje worden zowel dringende knelpunten als welkome, deelbare ervaringen genoemd. Het gezelschap is zeer divers; sommige groepen hebben al gebouwd, sommige zitten in de procesaf rondingsfase, anderen krijgen de groep nog niet helemaal van de grond.

Een van de belangrijkste survivalitems die genoemd worden is de stabiliteit van de groep. De groep moet overeind blijven als er mensen wegvallen. Ook als die mensen belangrijke taken vervullen. Waar veel groepen mee komen is het gebrek aan daadkrachtige menskracht en het gebrek aan groepsbinding. Veelal doen enkele leden het werk, de rest leunt achterover. In nogal wat gevallen zijn er wel al voorwaarden, veelal ruimte, maar nog geen, hechte, groep.

Wat goed lijkt te werken is het hebben van een kerngroep die delegeert maar ook selecteert. Taken verdelen, waardoor mensen aanspreekbaar zijn op een bepaalde op zich genomen taak. Verdere vragen die aan de orde kwamen:

- Hoe werf je , de juiste, mensen?
- Hoe laat je ze vervolgens toe?

Goede ervaringen zijn er met een betaald lidmaatschap of een instapsom, die varieert van enkele tientjes tot 5000 euro. Dat geldt ben je niet kwijt, het is een soort van investering waarmee je niet-serieuze of te weinig draagkrachtige leden kunt weren.

Het lidmaatschap mag in ieder geval niet vrijblijvend zijn. Het lijkt schipperen tussen het niet willen buitensluiten van mensen en geen vrijblijvend lidmaatschap.

De groep uit Den Hoorn werkt met een vragenlijst; er is toegezegd dat deze gedeeld wordt.

In het werven van mensen lijkt de juiste beeldvorming heel belangrijk; in de presentaties is het door verschillende sprekers al genoemd: maak visueel wat je wil, waar je naartoe werkt. Een vaag 'TH-idee' trekt wellicht veel mensen, maar de kans dat deze blijven is groter wanneer je precies vertelt wat het doel is. Beeldmateriaal lijkt het hoofdingrediënt. Eens je dat hebt, kun je het ook gebruiken naar externe partijen, ontwikkelaars, gemeente.

Het belangrijkste lijkt het delen van een visie.

Als je hetzelfde wil, zijn er veel manieren om dat te verwezenlijken. Het smeden van een groepsverband heeft baat bij vertrouwen in elkaar en in elkaars kwaliteiten. Maak gebruik van de kwaliteiten die mensen bezitten en gebruik die bij de rolverdeling.

Voor onderhandelen met een gemeente lijkt een vast gezicht wel belangrijk. Dat hoeft niet per se een 'leider' te zijn. Zo iemand moet natuurlijk wel goed op de hoogte zijn.

Genoemde manieren voor het smeden van 'groepsgeest': samen eten voorafgaand aan een vergadering, een ongedwongen halfuurtje voor of na een vergadering.

Zorg dat je zo veel mogelijk vastlegt en omkader taken, to-do's, contacten. Er worden verschillende manieren genoemd waaronder documenten waar iedereen bij kan en waarin je kunt afvinken. Het vastleggen van de stappen zorgt ervoor dat er een gemeenschappelijk gedeelde visie ontstaat.

Verslag break-outs sessie Beeldvorming	
Moderator:	Marjolein Jonker
Notulist:	Marloes van der Gulik

Veel mensen onderschatten beeldvorming. Wie zijn we? Waar staan we voor als Tiny House bewoners/initiatiefgroep?

Knelpunten:

- Jezelf presenteren

- Mensen overtuigen van de waarde van je project
- Vooroordelen wegnemen

Doel:

Aan het einde van de sessie zijn één of meerdere acties bedacht die naar een mogelijke oplossing leiden of een positieve invloed op oplossing van het knelpunt hebben.

Hoe kan je aan beeldvorming werken? Voorkomen is beter dan genezen. Dus begin al vroeg aan een positieve beeldvorming. Het is cruciaal dat je begint met een goede voorbereiding. Dit is al 80% van het werk.

Wat moet er allemaal gebeuren tijdens deze voorbereiding:

Presenteer je als **groep**, maak een serieus plan met een doordachte visie. Spit de **gemeentevisie** door en ga op zoek naar overeenkomsten die je in de plan kan verwerken. En zorg er voor dat je plan ook in de juiste gemeentelijke taal staat.

En maak het **visueel**. Het visuele aspect is misschien wel het belangrijkste! Maak een kleurenschets van het juiste gebied. Hoeveel procent is bebouwing, groen, moestuin, etc. En laat ook plaatjes zien van verschillende Tiny Houses als het om zelfbouw gaat.

Zorg er dus voor dat je goed voorbereid naar de gemeente stapt, maar ook naar de media. Maak vrienden met de **lokale media**. Schrijf bijvoorbeeld een column in het lokale krantje.

Creëer ook een groter draagvlak door iedereen in je **netwerk** te gebruiken. Op deze manier kun je onzekerheden en angsten wegnemen bij gemeentes én buurtbewoners.

Wordt een **vereniging of wooncoöperatie**. Samen sta je veel sterker dan alleen. Schrijf hiervoor duidelijke statuten en maak een **huishoudelijk reglement**. Als het om zelfbouw gaat, maak hiervoor dan ook regels over materialen, enz.

Als je met het project bezig gaat let dan ook op deze punten:

- Wees zichtbaar. Lever stukjes in voor de website en facebookpagina aan. Maak dat aan voor je initiatiefgroep en laat zien dat je ergens mee bezig bent. Zo krijg je meer bekendheid.
- Zorg voor een sterk beeldmerk. Zo blijf je herkenbaar.
- Ook als het een tijdelijk project betreft, moet je actief blijven. Soms is het niet wie je bent, maar wie je kent!
- Schrijf regelmatig een blogje.
- Stel open dagen in, zodat mensen ook kunnen komen kijken.

Conclusie:

- Maak eerst een goed plan, met een goede visie en maak het vooral ook visueel. Dit laatste is het allerbelangrijkste.
- Netwerken. Als groep presenteren, niet als eenling.
- Wordt een vereniging of wooncoöperatie.
- Schrijf een huishoudelijke reglement, maar ook regels over de bouw.
- Stel het open aan bezoekers. Dat vinden de gemeentes ook fijn.

Verslag plenair programma	
Moderator:	Marjolein Jonker
Notulist:	Lucia Koetsier

Presentaties break-out sessies

1. groep gemeente 1

- wees goed voorbereid, heb relevante documenten, beleidsstukken en notities gelezen en spreek met wethouders en raadsleden. Breid je netwerk uit.
- laat succesvolle voorbeelden zien.
- wees serieus, professioneel en zakelijk, maak niet te veel grappen die misschien anders geïnterpreteerd kunnen worden.
- heb het vertrouwen dat de gemeente medewerking verleent en straal dat uit.
- wees vasthoudend.
- ken de politieke kleur van je gesprekspartners en het partijprogramma.
- bevestig afspraken.
- realiseer je dat de gemeente niet veel eigen grond heeft. Denk mee en kom met ideeën. Als het genoemde voorbeeld van grond die gereserveerd was voor begraafplaatsen en alsnog beschikbaar is gesteld.
- zie er netjes uit.
- wees je ervan bewust dat ook de gemeente van de complexe regelgeving af kan wijken
 - o aanleg zonnepark op landbouwgrond op toegestane tijdelijkheid
 - o landelijke beweging voor ecologische bebouwing op landbouwgrond (minister Ollogren)
- brandveiligheid is cruciaal.
- speel in op de aanstaande omgevingswet.
- check ook altijd zelf of 'iets niet mag van de provincie'.
- spreek dezelfde taal.

groep gemeente 2

- kom met een goed plan en wees duidelijk!
- verenig je in een corporatie of vereniging.
- Kijk op www.ruimtelijkeplannen.nl
- zorg voor continuïteit van afspraken, gemeente – provincie
- heb een contactpersoon bij de gemeente.

2. groepsdynamiek

- werf de juiste leden die passen bij je plan/ambitie.
- maak binnen je groep een rolverdeling op kwaliteiten van de deelnemers.
- vorm bij een grote groep deelnemers een kerngroep en benoem een leider die vanuit een helicopterview de zaken aanvliegt en bewaakt.
- breng structuur aan in alles wat je doet en koppel waar nodig tijdig terug.
- documenten kun je heel goed digitaal op 'trello' zetten. Kijk op www.trello.com
- werf je 'bondgenoten' zorgvuldig, evt. op contributie en zorg voor een professionele

- uitstraling die ook visueel aantrekkelijk is.
 - zorg voor een financiële bijdrage op commitment en eventueel op ballotage.
3. basis ingrediënten
- vindt de geschikte locatie die bij jouw groep past.
 - heb je genoeg financieel draagvlak om je plannen, permanent of tijdelijk, te kunnen realiseren?
 - wissel onderling kennis en ervaring uit dat kan een beginnende maar ook al gestarte groep helpen.
 - hoe houd je mensen betrokken en verbonden aan de groep?
 - hoe wil je wonen? ben je zelfvoorzienend of woon je aangesloten?
 - hoe financier je de grond? Huur je die van een ander of ben je zelf eigenaar?
 - leer van elkaar ook is een groep anders dan de jouwe .
 - richt een (besloten) Facebookgroep in voor initiatiefgroepen.

4. Beeldvorming

- voorkomen is beter dan genezen.
- zorg voor een goede voorbereiding en presenteer namens de groep, ook naar de media.
- maak een goed, helder , duidelijk en visueel inzichtelijk plan.
- kijk of je toe kan schrijven op de (sociale) uitgangspunten van de gemeente (lees het college-akkoord , de omgevingsvisie)
- schrijf je stukken, overeenkomst in gemeentelijke taal.
- schrijf een artikel of terugkerende column in de plaatselijke krant of huis-aan-huis blad.
- gebruik op de juiste momenten de ook juiste mensen uit je netwerk.
- sta sterk en wees overtuigt van hetgeen je doet. Dat straal je dan ook uit!
- wees zorgen voor en denk creatief mee.

Hoe nu verder?

- Iedereen aanwezig gaat ermee akkoord dat contactgegevens uitgewisseld mogen worden.
- van deze bijeenkomst wordt verslag gemaakt en aan iedereen toegestuurd, Ook de gebruikte presentaties worden meegestuurd. Dank aan gespreksleiders en notulisten.
- met medewerking van een juridisch student kan een 'handboek voor de gemeente' worden ontwikkeld
- maak gebruik van het platform Tiny House Nederland (THN) door te klikken op www.tinyhousenederland.nl
- zet daarom (in overleg met THN) op al je eigen communicatie-uitingen dat je initiatieven worden ondersteund door Tiny House Nederland en zegt dat ook vooral voort...
- Ook Tiny House Nederland kan nog steeds mensen gebruiken, als nu bijvoorbeeld een penningmeester. Ken je iemand die dat zou kunnen doen? Laat het weten.
- financiële bijdragen of donaties om de activiteiten van THN te ondersteunen blijven

eveneens van harte welkom.

Of koop het boek 'Tiny Houses' van Monique van Orden van uitgeverij Kosmos voor 20 euro. Klik op www.kosmosuitgevers.nl/boek/tiny-houses

- initiatiefgroepen kunnen op de initiatiefgroepen pagina op de website van THN vermeld worden, iedereen wordt van harte uitgenodigd zijn/haar groep aan te melden. Stuur daarvoor een korte omschrijving van je initiatief en een of meerdere afbeeldingen naar hallo@tinyhouses.nl
- we spreken samen af twee keer per jaar een bijeenkomst als deze te organiseren. Wordt vervolgd.

Succesfactoren

Tot slot laat Marjolein een aantal succesfactoren van initiatiefgroepen uit het land de revue passeren. Gemakshalve wordt verwezen naar een zestal voorbeelden uit de presentatie van Marjolein die als bijlage is toegevoegd.

Dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan deze inspirerende en gezellige middag waarin oplossingen voor knelpunten werden gezocht en successen werden gevierd.